

ת"פ 58680/05/12 - מדינת ישראל נגד א. נ.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 58680-05-12 מדינת ישראל נ' נ.

בפני	כב' השופטת הדסה נאור
מאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד מיה בש
נגד	
נאשמים	א. נ. ע"י ב"כ עו"ד ארז נוריאלי

החלטה

1. בין המאשימה לנאשמת, באמצעות בא כוחה, נרקם הסדר טיעון דינוי, לפיו כתב האישום יתוקן, הנאשמת תודה בעובדות כתב האישום המתוקן ותופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן, ללא כל הסכמות לעניין העונש, כשבמחלוקת נותרה גם השאלה האם מתקיימות בעניינה של הנאשמת הנסיבות המיוחדות המאפשרות סיום ההליך הפלילי, לאחר הודאתה בעובדות, ללא הרשעה.

כפועל יוצא מהעמדות המנוגדות שהציגו ב"כ הצדדים בשאלת ההרשעה, ביקשה המאשימה להרשיע את הנאשמת לאחר הודאתה והתנגדה בשאלת ההרשעה תיבחן כלל על ידי שירות המבחן. מנגד עתר ב"כ הנאשמת להפנות לקבלת תסקיר שירות המבחן טרם הרשעתה וביקש ששירות המבחן יתייחס בתסקיר שיוגש גם לשאלת ההרשעה.

2. בהתאם למוסכם הגישה המאשימה כתב אישום מתוקן ולאחר שהנאשמת הודתה בעובדותיו, נוכח חומרת המעשים ובהעדר נסיבות מיוחדות המצדיקות חריגה מכלל ההרשעה, הרשעתי את הנאשמת בעבירות שיוחסו לה בכתב האישום המתוקן - איומים ותקיפת שוטר בנסיבות מחמירות.

עם זאת נעתרתי לבקשת ב"כ הנאשם לאפשר לשירות המבחן להתייחס גם לשאלת ההרשעה, משלא הייתה התנגדות של המאשימה להפניית הנאשמת לקבלת תסקיר, כשהסדר הטיעון לא תחם את גבולות הטיעון לעונש ועל מנת שלא להגביל את ההגנה בטיעוניה ולאפשר לה את מלוא קשת אפשרויות הטיעון, ככל שיעלו בתסקיר נסיבות מיוחדות וחריגות.

3. חשיבות רבה נודעת, במסגרת השיקולים לעונש בכלל, ולשאלת ההרשעה בפרט, לתיאור המעשים בהם הודתה הנאשמת.

על פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודתה הנאשמת, היא ביצעה שורה של עבירות אלימות

ואיומים כלפי שוטרים על רקע רישום דו"ח תנועה נגדה על עבירת תעבורה שעברה, הכול כמפורט להלן:

בתאריך 22/11/10 סמוך לשעה 9:40, עת רכבה הנאשמת על קטנוע ברח' חיל השריון בתל-אביב, התבקשה על ידי שני אנשי משטרה לעצור את רכבה, בגין נסיעה על שטח הפרדה.

במהלך רישום דו"ח התנועה לנאשמת, על עבירת התעבורה הנ"ל, החלה הנאשמת לקלל את השוטרת שעסקה ברישום הדו"ח. בתגובה לבקשת השוטרת מהנאשמת לחתום על העתק הדו"ח, לאחר סיום רישומו, דחפה הנאשמת את השוטרת בזרועה השמאלית.

כשהתבקשה הנאשמת, על ידי השוטרת, להסיר את ידה ממנה ולאחר שנמסר לה שאם לא תענה לדרישה תעוכב, החלה להשתולל, תפסה בחולצתה של השוטרת ואיימה עליה, כשהיא אוחזת בידה הימנית את קסדתה, "מי את בכלל, אני ידפוק לך את הקסדה בראש".

הנאשמת לא חדלה ממעשיה גם לאחר שהשוטרת הודיעה לה על מעצרה ושוטרים נוספים שהוזעקו למקום הגיעו כדי לסייע במעצרה. בשלב זה הסתובבה, בעטה ברגליה של השוטרת, תפסה אותה בזרועה וכדי למנוע את כבילתה החלה להתפרע, להשתולל ובעטה גם בשוטר נוסף.

גם לאחר שהשוטרים הצליחו להשתלט על הנאשמת ולהכניסה לניידת המשיכה להשתולל ולא אפשרה את סגירת הדלת.

שוטרים נוספים שהצטרפו כבלו את הנאשמת בניידת והשוטרת נכנסה לניידת על מנת לשמור עליה והתיישבה לידה. בשלב זה החלה הנאשמת לבעוט בשוטרת ברגליה, לצעוק ולקלל אותה.

כתוצאה ממעשי הנאשמת נזקקו השוטרת והשוטר הנוסף לטיפול רפואי בשל השריטות והחבלות שנגרמו להם.

גם לאחר שהגיעו לתחנת המשטרה לא נרגעה הנאשמת. בעת שאחד השוטרים בתחנה נענה לבקשתה לשחרר את אזיקיה, לאחר שטענה בפניו שהם לוחצים על ידה, הכתה הנאשמת בראשה של שוטרת נוספת, שעמדה בסמוך, באמצעות ראשה ואיימה עליה "אני אכנס בך, את לא יודעת כמה ולא מתארת לעצמך מה אני הולכת לעשות לך על זה שנתת לי כאפה... את לא יודעת עם מי הסתבכת. אני אראה לך. מי את חושבת את עצמך".

4. אל מול מסכת מעשי אלימות ואיומים - שהיטיבה לתמצתם ב"כ המאשימה בטיעוניה "מדובר באירוע ממושך במספר מוקדים, בעבירות שבוצעו כלפי שוטרים שונים, שתחילתו ברצונה של שוטרת לבצע את עבודתה כשהנאשמת ביצעה עבירת תנועה. אז התחילה אותה מסכת של אלימות כלפי השוטרת וכלפי שוטרים נוספים, שכללה איומים והותירה בסופו של דבר שוטרים חבולים" - עומד תסקיר שירות המבחן שבסופו בא בהמלצה להימנע מהרשעת הנאשמת בדיון, לצד הטלת צו מבחן לשנה, במהלכו יפקח שירות המבחן על הטיפול בו מצויה הנאשמת מזה כשנתיים אצל פסיכולוגית פרטית, וצו של"צ בהיקף של 160 שעות.

את המלצתו מנמק שירות המבחן בנתוניה החיוביים של הנאשמת - שהינה כבת 34, נעדרת הרשעות קודמות או תיקים פתוחים נוספים, מנהלת משרד תיווך ומשביחת נכסים, חשה בושה, אשמה וחרטה על התנהגותה,

כשלבדבריה הביעה התנצלות בפני השוטרים מיד לאחר האירוע ופנתה מיוזמתה לבדיקה פסיכיאטרית, שהעלתה, על פי מסמך סיכום רפואי מהפסיכיאטרית, שהעבירות בוצעו על רקע תקופה משברית לאירוע וכי הנאשמת סבלה מתופעות לוואי של הטיפול התרופתי שנטלה להפסקת העישון (תרופה בשם "זיבן") - וכדי שלא לפגוע בפרנסתה - מעיסוקה בתיווך נדל"ן - לאחר שהציגה בפני קצינת המבחן אישורים מהם עולה כי "בכדי לחדש את הרישיון לעסוק במקצוע זה דרוש היעדר רישומים פליליים".

5. המאשימה עתרה לדחות את המלצת שירות המבחן ולהותיר את הרשעת הנאשמת על כנה, על בסיס ההלכה המוכרת הקובעת שהכלל הוא הרשעה וכי רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר, בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה, ניתן להימנע מהרשעה.

לטענת המאשימה לאור חומרת מעשיה של הנאשמת, בהתחשב בהתייחסות המחוקק לעבירות של תקיפת שוטרים והנחייתו להחמיר בעונשם של מבצעי עבירות אלה, בקביעת עונשי מינימום לצידן, לאור האינטרס הציבורי המחייב נקיטה באמצעי ענישה מחמירים, ללא פשרות, כלפי מבצעי עבירות כנגד שוטרים המבצעים תפקידם בשליחות המדינה וחשופים לפגיעה על ידי אזרחים מהשורה והצורך בהרתעת היחיד והרבים, נסוג האינטרס האישי מפני האינטרס הציבורי.

ב"כ המאשימה ביקשה לדחות את שני הטעמים שעמדו בבסיס המלצת שירות המבחן לביטול ההרשעה.

בהתייחס לטעם הראשון, של אפשרות לפגיעה תעסוקתית, ציינה שלא הוצגו בפניה כל מסמכים המעידים על פגיעה בתעסוקתה של הנאשמת אם תורשע, כאשר על פי חוק המתווכים לא מדובר בשלילת רישיון אוטומטית וגם אם כן בנסיבות המקרה, גובר האינטרס הציבורי על פני האישי שנסוג בפניו.

בהתייחס לטעם השני, שלטענת הנאשמת שימש מצע לביצוע עבירות האלימות, קרי: תופעות לוואי כתוצאה משימוש בתרופה שנטלה להפסקת העישון, ציינה כי גם אם נקבל את דברי הנאשמת לפיה נטלה את התרופה, לא עולה מדברי הפסיכיאטרית שאחת מתופעות הלוואי של התרופה, גורמת לפרץ של אלימות אלא לשינוי התנהגותי ולעצבנות.

6. ב"כ הנאשמת בטיעוניה ביקש להסיט את מוקד הדיון מהאינטרס הציבורי לאינטרס האישי של הנאשמת ולתת את מירב המשקל לנסיבותיה האישיות הקשות, כפי שאלה נסקרו בהרחבה בתסקיר שירות המבחן: אישיותה, פגיעתה הקשה בתאונת דרכים שעברה ושהותירה אותה נכה, עובדת היותה אם טרייה לתינוק בן מספר חודשים והקשר המורכב עם אמה.

כל אלה מלמדים, לדעתו, שאין המדובר בעבריינית אלא באשה נורמטיבית, שלאורך השנים התמודדה עם קשיים לא מעטים ויכלה להם, שעשתה טעות בה היא מתביישת והתנהגה בצורה לא נאותה עליה היא מצרה, לקחה אחריות מיידית על מעשיה והודתה בהם כבר במשטרה.

עוד ביקש לשים דגש על התייחסותה של הנאשמת למעשיה, על כך שנכנסה להלם והייתה המומה מעצמה

ומעוצמת תגובתה ופנתה, כבר שלושה ימים לאחר האירוע, לאבחון וקבלת טיפול פסיכיאטרי אצל פסיכיאטרית פרטית, בפניה ביטאה מצוקה נפשית קשה עקב האירוע, כשהפסיכיאטרית מצאה קשר בין הטיפול התרופתי שנטלה להפסקת עישון לבין התפרצותה האלימה.

לצד זה הדגיש את התרשמות הגורמים המקצועיים, בהם גם שירות המבחן, שלהערכתם קיימים סיכויים נמוכים להישנות המעשים וגם אם יבוצעו בעתיד רמת החומרה שלהם תהא נמוכה וביקש לתת משקל מקסימאלי לשיקומה של הנאשמת, להליך השיקומי שעברה, להמלצות הטיפוליות, המלצת שירות המבחן וחווות הדעת הפסיכיאטרית, ולנזק הקונקרטי שייגרם לה, כשרישיון התיווך לא יחודש לה במידה ותורשע.

7. כל אחד מהצדדים תמך את עתירתו בפסיקה שלדעתו משקפת את מדיניות הענישה המקובלת והראויה בעבירות אלה, כשב"כ הנאשם הפנה גם לתיקון 113 לחוק העונשין ולמעמד שניתן לשיקומו של נאשם במסגרת שיקולי הענישה.

8. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, שם נקבע עקרון ההלימה - בין מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין קביעת סוג ומידת העונש המוטל - כעיקרון מנחה בענישה, על בית המשפט להעמיד לנגד עיניו, גם בבואו לשקול סיום ההליך הפלילי, לאחר הוכחת אשמת הנאשם באי הרשעה, את הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו, ממעשיו של הנאשם העומד לדין לפניו ואת מידת ועוצמת הפגיעה בהם.

ככל שחשיבותם של הערכים המוגנים עולה וככל שעוצמת הפגיעה בהם מתעצמת כך מתרחקת האפשרות לעשות שימוש בחריג לכלל ההרשעה.

9. בעניינינו, אין ולא יכולה להיות מחלוקת לגבי הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו ממעשיה של הנאשמת ובהם פגיעה בערך כבוד האדם, באשר הוא אדם, פגיעה בעקרון השמירה על שלמות גופו של אדם, מפני פגיעה אלימה ומכוונת לצד הערך של הגנה על משרתי הציבור האמונים על שמירת הסדר הציבורי, מפני המתנכלים להם על רקע ביצוע תפקידם כדין - ערך שזכה להגנה מיוחדת של המחוקק שקבע בחוק העונשין הסדר עונשי מיוחד נגד הפוגעים בשוטרים בעת מילוי תפקידם.

10. השאלה הניצבת לפנינו הינה האם בנסיבות המקרה, בהתחשב בערכים המוגנים שנפגעו ובעוצמת הפגיעה בהם, כשלוקחים בחשבון את מהות המעשה וחומרתו, מחד גיסא ואת מיהות העושה, מאידך גיסא, ניתן לקבוע שהכף נוטה לעבר העדפת האינטרס האישי של הנאשמת וסיום ההליך בענישה ללא הרשעה, כהמלצת שירות המבחן וכעתירת ב"כ הנאשמת, מבלי לפגוע באינטרס ציבורי חשוב.

ההלכה, שהתקבעה בפסיקה למעלה משני עשורים לפני תיקון 113 לחוק העונשין והמבוססת על פסק דינו של כב' השופט (כתוארו אז) שמגר בבר"ע 432/85, גדעון רומנו נגד מדינת ישראל, קובעת כי ניתן לסטות מהכלל המנחה, שמקום שהוכח ביצועה של עבירה על ידי נאשם יש להרשיעו בביצועה, "רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר, בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה".

הלכה זו התייצבה בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, שסתחמה כב' השופט דורנר את מסגרת המקרים המאפשרים הימנעות מהרשעה, כשקבעה את הכלל לפיו הימנעות מהרשעה אפשרית בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם ושנית סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים.

11. האם ניתן לקבוע כי בעניינה של הנאשמת מתמלאים שני התנאים המצטברים שנקבעו בהלכת כתב?

אכן, מדובר בנאשמת צעירה, כבת 34, שנסיבותיה האישיות אינן קלות, שניהלה לאורך השנים אורח חיים נורמטיבי, שכלל לימודים בחוגים שונים ועבודה בתחומי עיסוק שונים, עד שלאחרונה ומזה מספר שנים עוסקת בתחום של תיווך מקרקעין לאחר שקיבלה רישיון לעסוק בכך.

אולם, ככל שניסיתי ללמוד מתוך חוות הדעת הפסיכיאטרית שניתנה על ידי הפסיכיאטרית המומחית, ד"ר מירי כפיר, על השפעת התרופה "Zyban", שלטענת הנאשמת נטלה עובר לביצוע העבירה לצורך גמילה מעישון, על מעשי האלימות בהן נקטה הנאשמת כלפי השוטרים, על רקע קבלת דו"ח תנועה, התקשיתי לקבל את התרשמותה ככל שהיא נוגעת לקשר בין האירוע לשימוש בתרופה זו, בהתחשב בתופעות הלואי של התרופה כפי שהן מופיעות בעלון שפרסמה החברה ומוזכרת בחוות הדעת.

אמירה בלתי מחייבת בחוות הדעת, ולפיה "קיימים דיווחים ברורים בספרות המקצועית על התפרצויות אגרסיביות חריגות תחת השפעת התרופה" מבלי להפנות לאותם דיווחים ולהתייחס למחקרים אמפיריים המאששים תופעות אלה, שאינן מופיעות באזהרות החברה, מקשה על קבלתה כממצא בעל ערך ראייתי.

יתרה מכך, בעניינינו לא מדובר בהתפרצות אגרסיבית מנותקת מהקשר, אלא במעשים שנעשו בעקבות קבלת דוח תנועה, פעולה משטרתית הזוכה לא אחת לתגובות זעם והתפרצויות לא מבוקרות, לצערי גם על ידי אנשים המכונים "נורמטיביים" ומפני אלה חייבת לצאת אמירה צלולה וברורה של בתי המשפט.

12. גם הטענה שעיסוקה של הנאשמת כמתווכת במקרקעין עלולה להיפגע כתוצאה מהרשעה, אינה חד משמעית.

בסעיף 5 לחוק המתווכים במקרקעין, תשנ"ו-1996 (להלן: "החוק") נקבעו התנאים לקבלת רישיון לעיסוק בתיווך במקרקעין. בין יתר התנאים נקבע בס"ק (4) "הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה, ונסיבותיה אין הוא ראוי לשמש מתווך במקרקעין".

בסעיף 14א לחוק מופיעה רשימת עבירות משמעת, ובין היתר נקבע בס"ק (5) כי יראו מתווך במקרקעין ש"הורשע בפסק דין סופי... בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לעסוק בתיווך במקרקעין", כמי שעבר עבירת משמעת.

ועדת משמעת, שהוקמה מכוחו של החוק, היא זו שאמורה לקבוע האם העבירה בה הורשע מתווך במקרקעין, נכנסת בגדר עבירת משמעת ובמקרה כזה נתונות בידיה הסמכויות לנקוט באמצעים משמעתיים המפורטים בסעיף

14 יט לחוק, ולא בהכרח להורות על התליית הרישיון או ביטולו.

כך או כך, תהא התוצאה בפני ועדת המשמעת אשר תהא אין בכך כדי להטות את הכף, במקרה זה, להעדפת אינטרס השיקום של הנאשמת, מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים ובהם גמול והרתעה.

את סיכויי השיקום, ככל שאלה קיימים, במקרה זה, ניתן לשקול בתוך מתחם הענישה הראוי או אף לחרוג ממנו לקולא, אך אופי העבירה, בנסיבות ביצועה ובעוצמת הפגיעה בערכים המוגנים, אינה מאפשרת לוותר על ההרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים ובהם גמול והרתעה, שמפניהם נסוג במקרה זה שיקול השיקום, במיוחד, ולא רק, כשלא ניתן לקבוע כי הרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומה של הנאשמת.

כאמור, מדובר בשורה של מעשי אלימות כלפי השוטרים עד כדי גרימת חבלה של ממש לשניים מהם, שנזקקו, כתוצאה ממעשי האלימות של הנאשמת כלפיהם, לקבל טיפול רפואי והדעת אינה סובלת לפטור מהרשעה את מי שנקט באלימות כזו כלפי שוטרים שמילאו תפקידם כדין.

13. התוצאה מכל האמור לעיל שאני דוחה את עתירת הנאשמת ואת המלצת שירות המבחן לבטל את הרשעתה בעבירות בהן הודתה.

ניתנה היום, ד' אדר ב תשע"ד, 06 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.